

OECD *Multilingual Summaries*

OECD-FAO Agricultural Outlook 2016-2025

Summary in Slovenian

Preberite celotno knjigo na: 10.1787/agr_outlook-2016-en

Napoved OECD in FAO za področje kmetijstva 2016–2025

Povzetek v slovenščini

Napoved za področje kmetijstva za obdobje 2016–2025 je skupno delo OECD in Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO). Združuje strokovno znanje in izkušnje obeh organizacij na področju osnovnih proizvodov, politik in posameznih držav ter vložek sodelujočih držav članic, na podlagi česar poda oceno srednjeročnih možnosti nacionalnih, regionalnih in globalnih trgov kmetijskih proizvodov. Napoved vsebuje ocene ponudbe, povpraševanja, trgovine in cen glavnih kmetijskih proizvodov za 41 držav in 12 geografskih območij. Posebno tematsko poglavje letošnje izdaje se osredotoča na možnosti in izzive kmetijskega sektorja v Podsaharski Afriki.

Cene glavnih posevkov ter živalskih in ribjih proizvodov so v letu 2015 padle, kar nakazuje, da je obdobje visokih cen najverjetneje končano v vseh podsektorjih. Cene mesa so padle z rekordnih vrednosti v letu 2014, nadaljeval se je padec cen mlečnih izdelkov, ki se je začel v letih 2013 in 2014, cene posevkov pa so se še dodatno znižale glede na vrhe v letu 2012. Glavni dejavniki, ki so vplivali na nižje cene, so bili več let stabilne rasti ponudbe, slabenje rasti povpraševanja zaradi splošne upočasnitve gospodarske rasti, nižje cene nafte in nadaljnje kopičenje že tako izdatnih zalog.

V desetletnem obdobju napovedi se bo rast povpraševanja po hrani po pričakovanjih postopoma upočasnila. Globalna rast prebivalstva, glavno gibalno povečevanje povpraševanja, se znižuje, prav tako bo po predvidevanjih šibkejša rast dohodkov v gospodarstvih v vzponu. Hkrati potrošniki, zlasti v gospodarstvih v vzponu s številčnim prebivalstvom, izkazujejo vse manjšo naklonjenost porabi višjega dohodka za potrošnjo več osnovnih živil. Povpraševanje po mesu, ribah in mlečnih izdelkih bo sorazmerno močno naraščalo, s čimer bo ustvarjalo dodatno povpraševanje po krmu, zlasti iz grobega zrnja in beljakovinskih zdrobov. Povpraševanje po kmetijskih proizvodih za proizvodnjo biogoriv bo po pričakovanjih stagniralo zaradi nižjih cen energije in bolj konservativnih politik na področju biogoriv v mnogih državah.

Naraščajoča potrošnja v državah v razvoju bo v naslednjih desetih letih po pričakovanjih zmanjšala globalni delež nedohranjenih ljudi z 11 % na 8 %, pri čemer se bo skupno število nedohranjenih s 788 milijonov zmanjšalo na manj kot 650 milijonov. Po drugi strani bo nedohranjenost v Podsaharski Afriki ostala visoka, v regiji pa bo čez deset let živela več kot ena tretjina nedohranjenih ljudi na svetu (danes nekaj več kot četrtnina). Mnoge države se bodo soočale s kompleksnimi izzivi nedohranjenosti (premalo kalorij), debelosti in pomanjkanja mikrohranil (pogosta težava zaradi neuravnotežene prehrane). V razvitih državah in državah v razvoju se bo potrošnja sladkorja, olj in maščob po pričakovanjih povečevala hitreje kot potrošnja osnovnih živil in beljakovin, zlasti kot posledica, da ljudje uživajo več predelanih prehranskih proizvodov.

Povečano potrebo po hrani bo po predvidevanjih zadovoljilo povečanje produktivnosti, pri čemer bodo spremembe na področju posevkov in čred živine skromne. Izboljšanje donosnosti bo predvidoma predstavljalo 80 % povečanja rastlinske proizvodnje. Nekaj prostora za trajnostno povečanje kmetijskih površin je najti zlasti v delih Latinske Amerike in Podsaharski Afriki. Večina novih pridelovalnih površin v Afriki bo namenjena žitom, širitev v Latinski Ameriki pa se osredotoča na sojo. Rast donosov bo po pričakovanjih počasnejša v glavnih državah proizvajalkah, ker postaja premikanje tehnološke meje naprej

vedno težje. Vseeno pa obstajajo velike vrzeli v donosnosti v mnogih državah v razvoju, zlasti v Podсахarski Afriki. Zmanjšanje teh vrzeli bi lahko znatno prispevalo h globalnim zalogam.

Ob pričakovani upočasnitvi splošne rasti na trgih se bo trgovina s kmetijskimi proizvodi predvidoma povečevala po približno polovični stopnji glede na prejšnje desetletje. Kljub temu je delež proizvodnje, s katerim trgujejo na svetovnih trgih, pri večini dobrin še naprej konstanten. Ker ima sorazmerno malo držav na voljo izdatne naravne vire, bo trgovina postala pomembnejša za globalno prehransko varnost. Vendar trgovino z osnovnimi prehranskimi proizvodi omejuje izvajanje politik prehranske samozadostnosti v številnih državah ter strukturni premik k več trgovanju s proizvodi z dodano vrednostjo.

Za večino kmetijskih proizvodov velja, da globalni izvoz večinoma izvira iz le nekaj glavnih držav ponudnic. Pri vseh proizvodih, vključenih v napoved, pet glavnih izvoznic izvažata najmanj 70 % celotnega svetovnega izvoza, pri čemer ponudbo nekaterih proizvodov obvladujeta le dve ali tri države. Na strani uvoza je zgoščenost manjša, čeprav je Ljudska republika Kitajska (v nadaljevanju Kitajska) ključni trg za nekatere dobrine, zlasti sojo, a tudi mlečne proizvode in grobo zrnje razen koruze. Odvisnost od uvoza hrane na območjih s pomanjkanjem virov, zlasti v Severni Afriki in na Bližnjem vzhodu, se bo po pričakovanih okrepila.

Rast ponudbe in povpraševanja bo na splošno izenačena, zaradi česar bodo realne cene kmetijskih proizvodov po pričakovanih ostale sorazmerno nespremenjene. Po drugi strani se bodo relativne cene nekoliko spremenile kot posledica prilaganja v strukturi povpraševanja, pa tudi razlik v pogojih ponudbe, kot na primer razmeroma enostavnega povečevanja proizvodnje v Latinski Ameriki v primerjavi z Azijo. Na splošno se bodo cene živine po pričakovanih sorazmerno povečale glede na cene posevkov, cene grobega zrnja in oljne ogrščice pa sorazmerno povečale glede na cene osnovnih živil. Ta strukturna gibanja bodo verjetno še bolj očitna v trenutnem okolju nižjih cen v vseh skupinah proizvodov.

Napoved se sooča s številnimi negotovostmi, vključno z nihanji cen nafte, donosnosti in gospodarske rasti. Če se bodo zgodovinska nihanja teh dejavnikov nadaljevala, obstaja velika verjetnost vsaj ene večje spremembe cen v naslednjih desetih letih. Takšna visoka medletna nihanja cen lahko zabrišejo dolgoročna gibanja. Podnebne spremembe lahko dodatno prispevajo k negotovosti, zlasti če se okrepi pogostost izrednih vremenskih dogodkov.

Veliko negotovosti je tudi na področju politik. Ena od njih so nedavno najavljene spremembe politik na področju žit na Kitajskem, vključno z določanjem domačih cen in upravljanjem zalog. Trenutna napoved predpostavlja, da bodo te spremembe Kitajski omogočile doseči njene domače cilje vzdrževanja visoke stopnje samozadostnosti v preskrbi s koruzo brez hujših motenj za mednarodne trge. A za napoved pri tem velja velika negotovost glede izbire časa in obsega sprostitev zalog. Dodatno tveganje je povezano z rusko prepovedjo uvoza, ki naj bi po predvidevanjih potekla konec leta 2017.

Podсахarska Afrika

V regiji Podсахarske Afrike (SSA) živi več kot 950 milijonov ljudi ali približno 13 % svetovnega prebivalstva. Kljub preobrazbi gospodarstev v regiji, ki je v teku, kmetijstvo ostaja ključni sektor, ki preživlja na milijone ljudi. Regionalne razlike v strukturi in razvojni stopnji kmetijstva zrcalijo velike kmetijsko-ekološke, gospodarske, politične in kulturne razlike na celini. Nedohranjenost je dolgotrajen izziv, napredek v doseganju prehranske varnosti v regiji pa neenakomeren.

Na razvoj kmetijskega sektorja regije vplivajo hitra rast prebivalstva, urbanizacija in podeželska diverzifikacija, v povezavi s tem strukturni prehod od kmetijskih v nekmetijska delovna mesta, vzpon srednjega razreda in vedno večje zanimanje (tako domače kot globalno) za kmetijske površine na celini. Skupna kmetijska proizvodnja se bo po pričakovanih povečala za 2,6 % na leto. V nasprotju s povečanjem proizvodnje v preteklosti, ki so bila na splošno posledica širjenja površin, bo vedno večji delež rasti proizvodnje v prihodnje rezultat izboljšane produktivnosti. Potreben bo vključujoč razvoj, ki bo izboljšal produktivnost malih kmetov s pomanjkanjem virov in hkrati ustvarjal širše možnosti razvoja podeželja.

Pod predpostavko, da se bo nadaljevala visoka rast prebivalstva v regiji, ki jo bosta spremljali naraščanje dohodkov ter nadaljevanje trenutnih politik in tržnih struktur, bo proizvodnja gojenih rastlin za prehrano v mnogih državah po pričakovanih naraščala počasneje od povpraševanja. Neto uvoz prehranskih proizvodov v Podсахarsko Afriko se bo v naslednjem desetletju po pričakovanih povišal, čeprav bi naložbe v izboljševanje produktivnosti lahko ublažile to gibanje.

Številne države so konkurenčne proizvajalke in redne izvoznice sadja ter posevkov za pijače, ki prispevajo k deviznim rezervam. Taki proizvodi so za kmete lahko alternativna možnost tradicionalnim poljščinam za prehrano. Lahko so tudi potencialno pomemben vir delovnih mest za mlado prebivalstvo celine. Zaradi omejenega števila izvoznikov hrane in velikega števila neto uvoznikov bo odprto regionalno trgovanje ključno za prehransko varnost.

Čeprav je napoved za kmetijstvo v Podsaharski Afriki na splošno pozitivna, bi jo lahko znatno izboljšali z bolj stabilnimi politikami v regiji, strateškimi javnimi in zasebnimi naložbami, zlasti v infrastrukturo, ter primerno prilagojenimi raziskavami in širitvijo. Take naložbe bi lahko izboljšale dostop do trgov, zmanjšale izgube po spravilu pridelkov in povečale dostopnost zelenih virov.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

Preberite celotno angleško različico na OECD iLibrary!!

© OECD/FAO (2016), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2016-2025*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/agr_outlook-2016-en